

Hur fungerar den svenska demokratin?

- Demokratins kännetecken (del 1)
- Direkt och indirekt demokrati (del 1)
- De fyra nivåerna av demokrati. (del 2)
- Valkretsar, proportionella val, hur mandat fördelas. (del 2)
- Riksdagens uppgifter (del 3)
  - Så fungerar utskott.
  - Regeringens uppgifter. (del 4)
  - Departement, myndigheter och förvaltning.
  - Ett ärendes gång (exemplet kanoner)
- Olika typer av regeringar. (Del 5)

Majoritet, minoritet, koalition, vågmästarrollen.

Demokrati

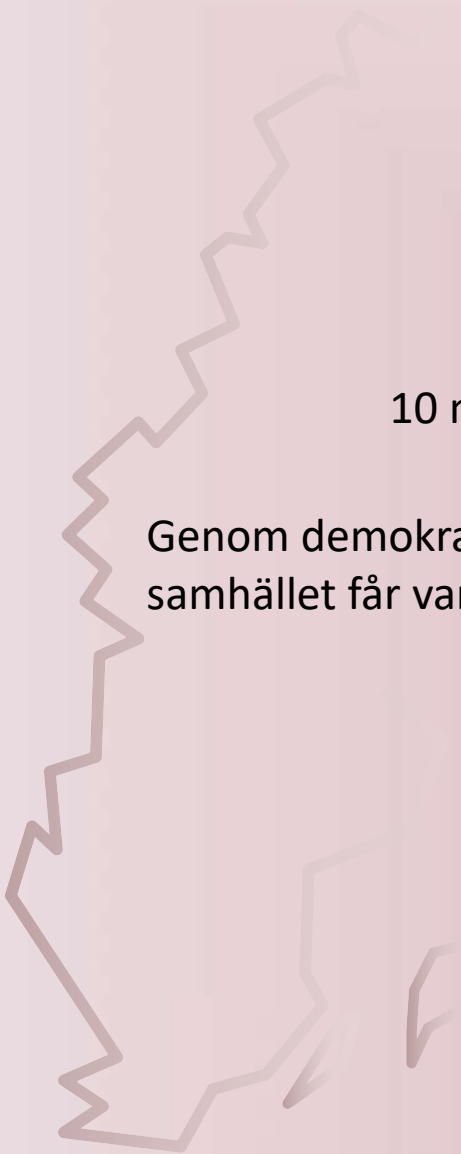
Demokrati

Demokrati

Demokrati

10 miljoner i Sverige – Vi skall dela på makten. Hur?

Genom demokrati. Ordet demokrati betyder folkstyre. Alla människor i samhället får vara med och bestämma.

Demokratis kännetecken

D6WOKL9LIU2 K9UU6I6CK6U

Det finns vissa saker som är viktiga för att ett land skall fungera som en demokrati:

Rösträtt - Alla vuxna får rösta (allmän rösträtt) och alla har en röst var (lika rösträtt).

Majoritetsprincipen - Det förslag som majoriteten tycker, dvs det förslag som de flesta tycker, vinner.

Val - Man får rösta på vad man vill (fria val) och du behöver inte berätta vad du röstar på (hemliga val). Det måste också finnas flera partier eller alternativ att rösta på och detta ska göras regelbundet. Det är för att man ska kunna avsätta personer man en gång röstat på om dom missköter sig. Vem som helst får starta ett parti.

Demokratis kännetecken

Friheter - För att alla ska kunna bestämma sig för vad de ska tycka och rösta på så är det viktigt att man får höra många olika åsikter. Det finns därför tros-, åsikts-, yttrande-, mötes-, och pressfrihet i en demokrati. Du får alltså tro, tycka, säga och tänka vad du vill. Man skall också ha rätt att bilda partier.

Rättsäkerhet - Alla människor ska vara lika inför lagen. Detta innebär att lagen gäller alla exakt lika mycket. Ingen får heller dömas utan att få en rättegång och en advokat som hjälper. Man ska alltså inte bli dömd för någonting utan att man har gjort ett brott. Det får heller inte förekomma retroaktiv lagstiftning.

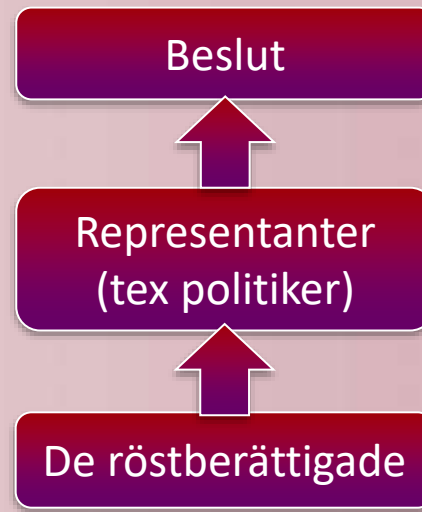
Demokrati

Direkt demokrati: Vi väljer tillsammans direkt. Frågan avgörs av de som röstar i en fråga och majoriteten bestämmer.

Demokrati

Indirekt demokrati: Vi väljer representanter som väljer åt oss, Tex i val till riksdag, landsting eller beslut.

Demokrati

Beslut tas på olika nivåer. Varför tror ni det är så?

Kommun

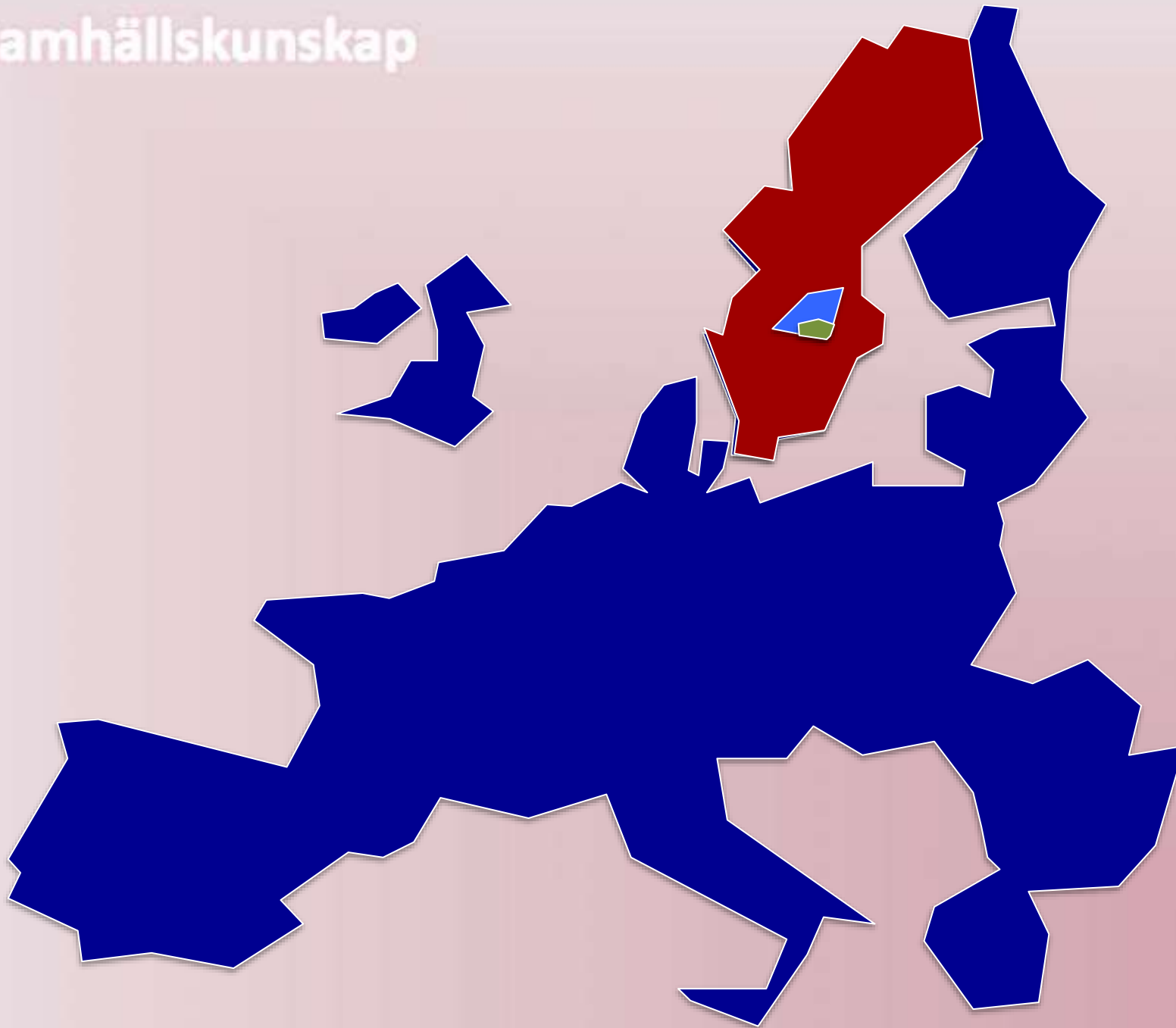
Landsting

Riksdag

EU

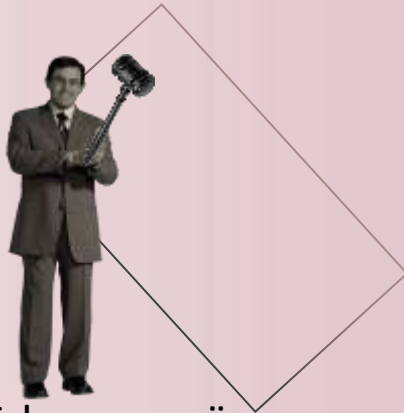
Samhällskunskap

Samhällskunskap

Riksdagsledamöterna
är våra
Representanter

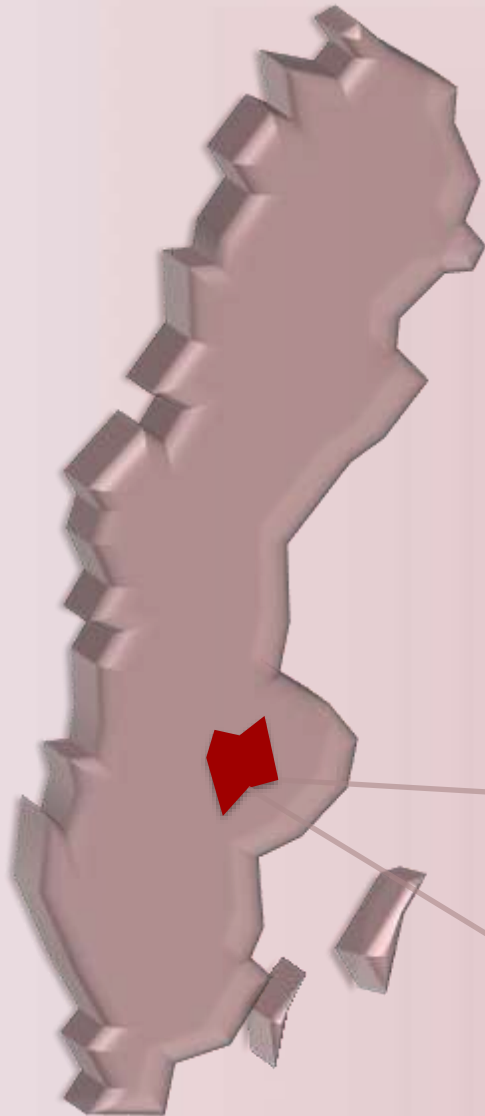
Talmannen är
Riksdagens ordförande

Valkretsar

Λ9IKL6f29L

Sverige är indelat i valkretsar. Valkretsarna följer på ett ungefär länsgränserna, men de större städerna har egna valkretsar. Vi har 29 valkretsar i Sverige.

Vår valkrets har 11 platser i Riksdagen, vi väljer alltså 11 st som ska sitta i Riksdagen

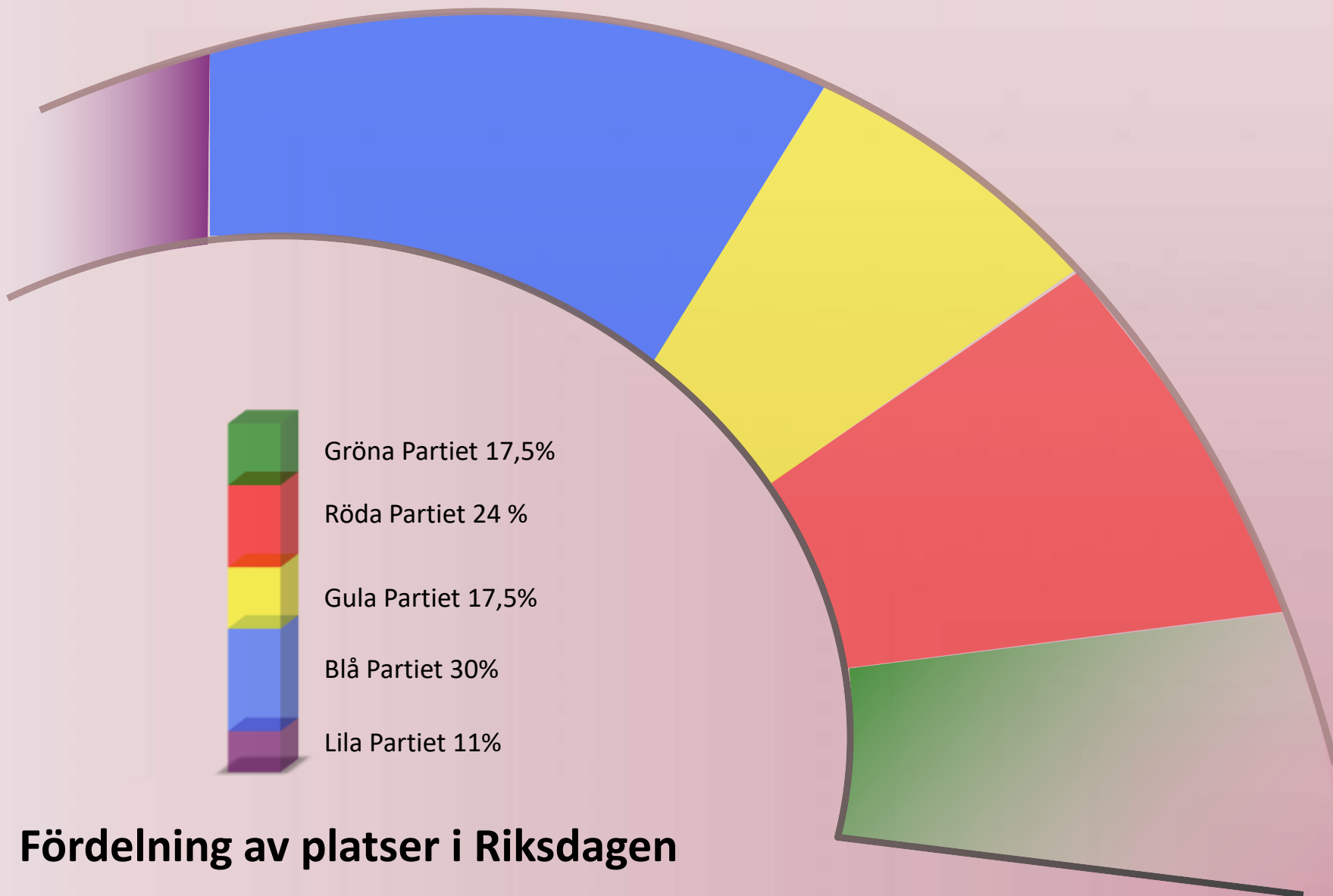
Samhällskunskap

Våra val är Proportionella vilket innebär att om det röda och blå partiet får 25% av rösterna var får de 25% av platserna var i Riksdagen. Det krävs minst 4% av rösterna för att komma in. Får man mer än 50% av rösterna har man ensam majoritet. Har man inte det måste man samarbeta med något annat parti.

Samhällskunskap

Riksdagens uppgifter

Stifta lagar – Det är alltså riksdagen som bestämmer vad som skall göras i samhället. Detta bestäms genom att stifta lagar. Regeringen eller en riksdagsledamot ger ett förslag till en lag och om en majoritet i riksdagen tycker så, så blir det så.

§ GOTLAND SKA FÅ FLER KANONER. JA? NEJ?

-JA!

Riksdagens uppgifter

Bestämna över statens budget – Eftersom riksdagen är de som bestämmer i Sverige så bestämmer de även över Sveriges budget. Budgetpropositionen, dvs regeringens förslaget om statens budget, brukar vara det viktigaste och mest omtalade beslutet som fattas i riksdagen.

Riksdagens uppgifter

Kontrollera regeringen – Eftersom riksdagen är de som bestämmer i Sverige bestämmer de även över regeringen. Det är riksdagen som efter ett val röstar fram en statsminister som bildar regering. Om någon eller alla i regeringen t ex inte skött sitt jobb bra eller gjort något olagligt så kan riksdagen avsätta en eller alla i regeringen. Detta är inte vanligt och ofta krävs ganska allvarliga felsteg.

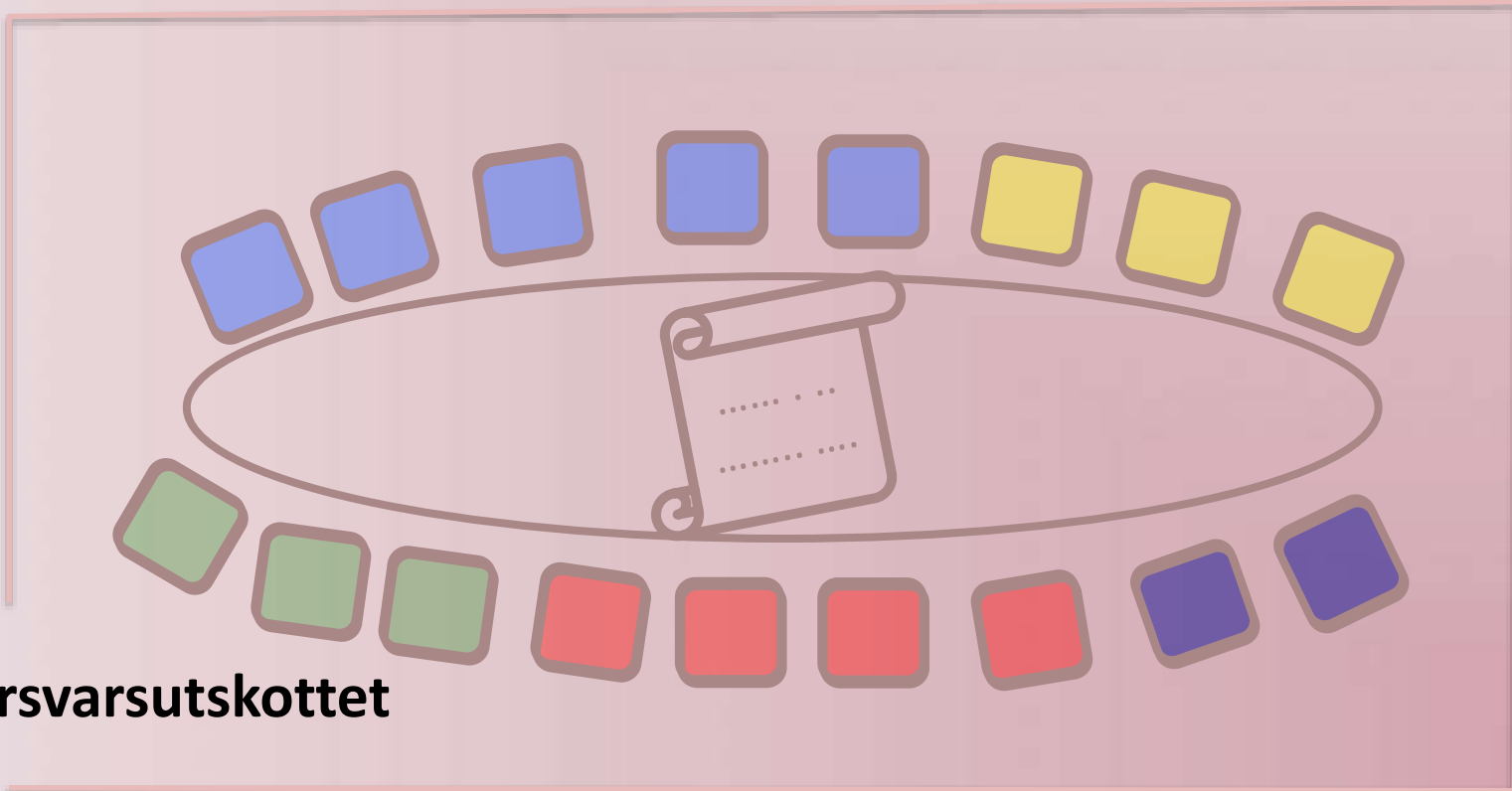
Beslutsfattande

Utskott

Eftersom det är svårt för en person som sitter i riksdagen att vara insatt i alla de frågor som denne är med och beslutar om så har varje person i riksdagen ett specialområde. Personerna i riksdagen är nämligen uppdelade i olika grupper som kallas för utskott. Det finns 16 utskott. Några exempel är försvarsutskottet, jordbruksutskottet och arbetsmarknadsutskottet.

Samhällskunskap

I ett utskott sitter alltså de personer som också sitter i Riksdagen. Det finns plats för 17 personer i varje utskott och platserna är fördelade proportionellt, precis som i Riksdagen. Alltså har man fått 20% av rösterna har man 20% av platserna i varje utskott.

Försvarsutskottet

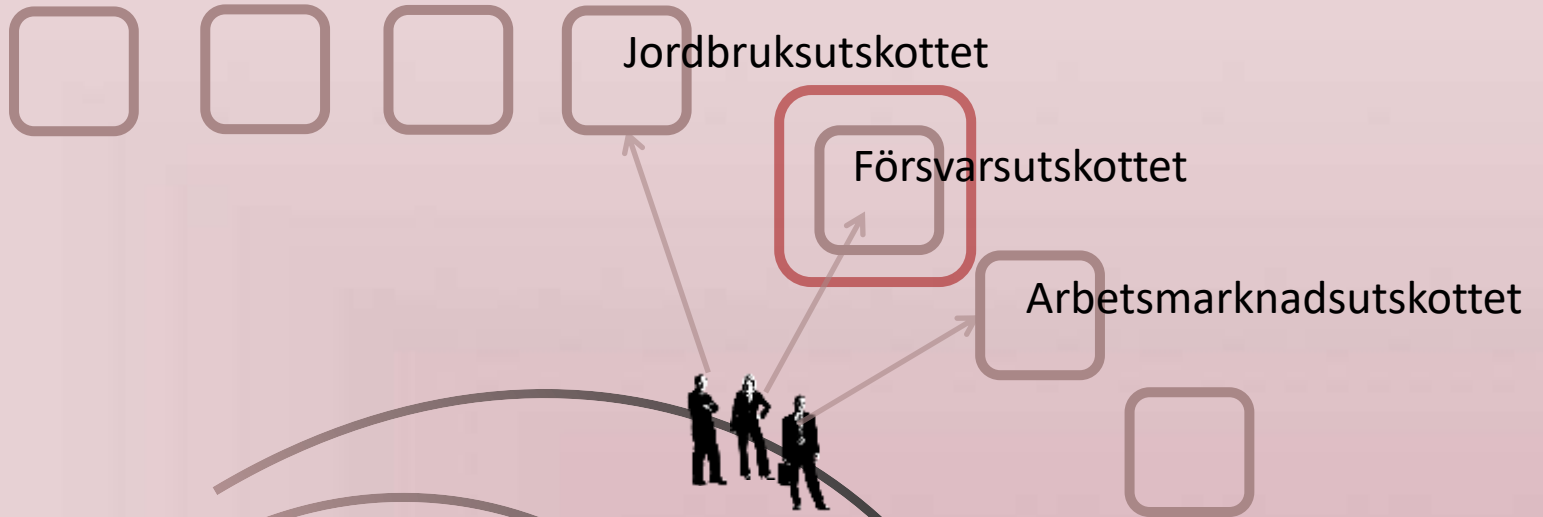
Beslutsfattande

Utskott

När ett förslag kommer till riksdagen hamnar det alltid i ett utskott där de sätter sig in i ärendet. Ofta frågar de även experter. När utskottet har diskuterat, ger de ett förslag (ett betänkande) till resten av riksdagen hur de tycker att de ska rösta.

Om exempelvis ett lagförslag angående kanoner på Gotland skall diskuteras gör man det i Försvarsutskottet eftersom det är en försvarsfråga

Samhällskunskap

Lagförslag:
Vi vill att det
ska finnas fler
kanoner på
Gotland

> Pål Jonson

Försvarsminister

Regeringen

Chef för Regeringen är statsministern som har ansvar att **utse regeringen**. Regeringen består av flera (23st) ministrar.

Varje **minister är chef för ett särskilt område**. Det finns t ex finansminister, försvarsminister, utrikesminister, utbildningsminister och näringsminister.

Varje minister är i sin tur chef över ett departement

Tex är utbildningsministern chef över utbildningsdepartementet. Och försvarsministern över försvarsdepartementet.

Vilka är regeringens uppgifter?

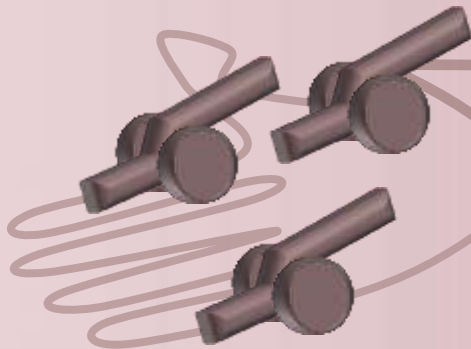
- Utreder och lämnar **förslag till riksdagen** om nya lagar.
- Presentera en **statsbudget (budget proposition)** Vad skatte pengarna ska användas till.
- **Verkställa (genomföra) riksdagens beslut**
- **Företräder och ansvarar för militärt förvar och utrikespolitik (tex Eu)**

Hur beslut genomförs

Regeringen skall se till att det som Riksdagen beslutar om **genomförs**.

Detta kan de givetvis inte göra ensamma utan **till sin hjälp** har de en massa **Myndigheter**,
t ex polisen, skolverket eller försvarsmakten.

Man brukar kalla alla de personer och myndigheter som hjälper regeringen att se till att riksdagsbesluten genomförs för **förvaltningen**.

Ett ärendes gång, från förslag till beslut

Regeringen **ger förslag till riksdagen** om nya lagar.

Förslagen är **väl genomarbetade** av experter innan. (tjänstemän) Det sker en **utredning** och skrivs **ett betänkande. (förslag)**

Nästan alltid så röstas dessa förslag igenom i riksdagen eftersom regeringen ofta stöds av **en majoritet i riksdagen.**

Ett lagförslag kallas **proposition**

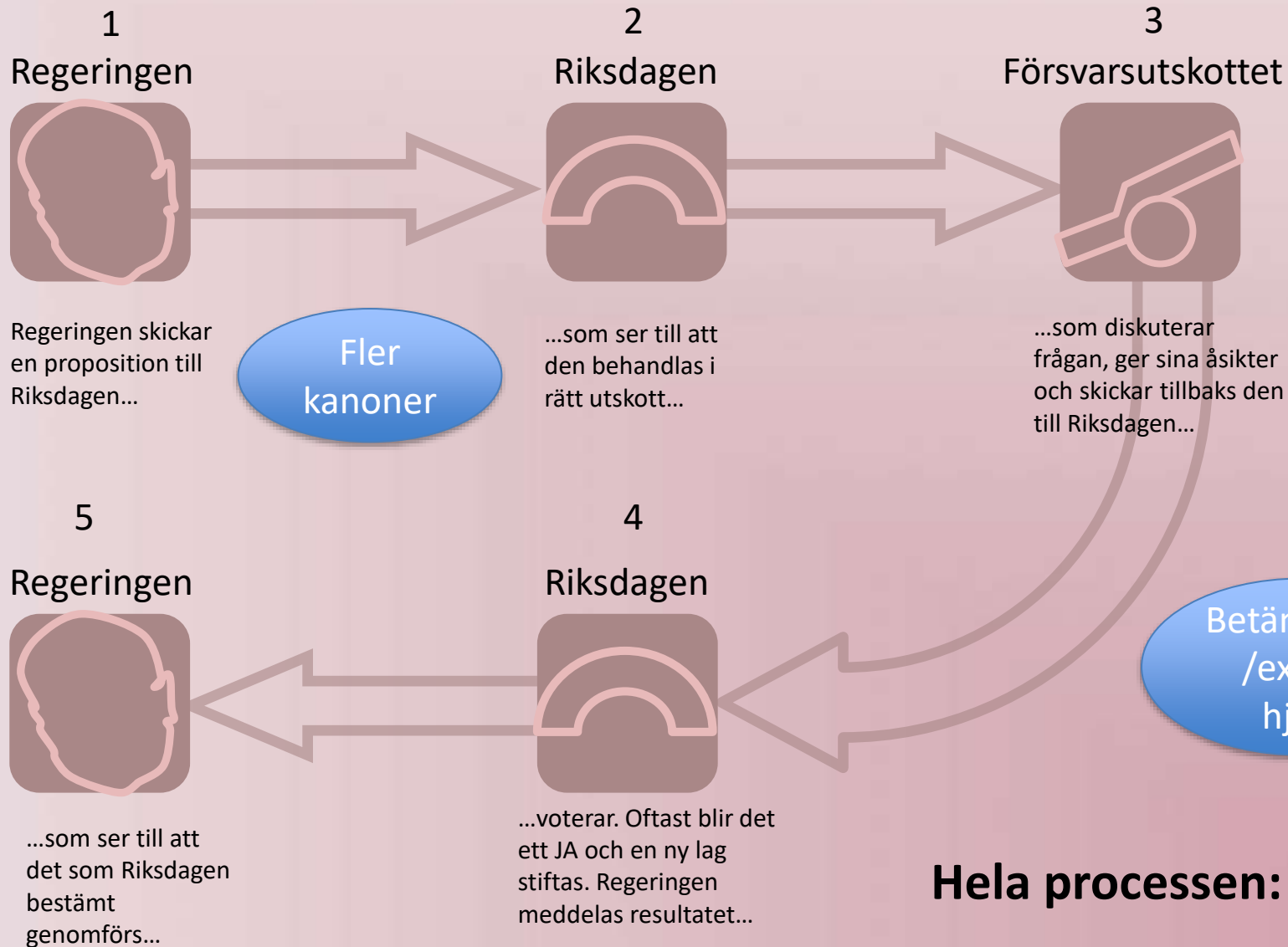

Lagförslag:
Vi vill att det ska
finnas fler
kanoner på
Gotland

Samhällskunskap

Riksdag

Hela processen:

Samhällskunskap

Om allt går som det ska kommer
Gotland få fler kanoner inom kort.

Sammanfattning

- Vilka beslutar om lagar och budgeten?

Riksdagen

- Vilka genomför besluten?

Regeringen

- Vilka lämnar förslag?

Proposition - regering

Motion - riksdagsledamot

- Vilka bestämmer vilka som blir riksdagsledamöter?

Alla som röstar

- Vem föreslår och Vilka utser statsministern?

Talmannen,
riksdagen

Vi utgår ifrån valet 2018!

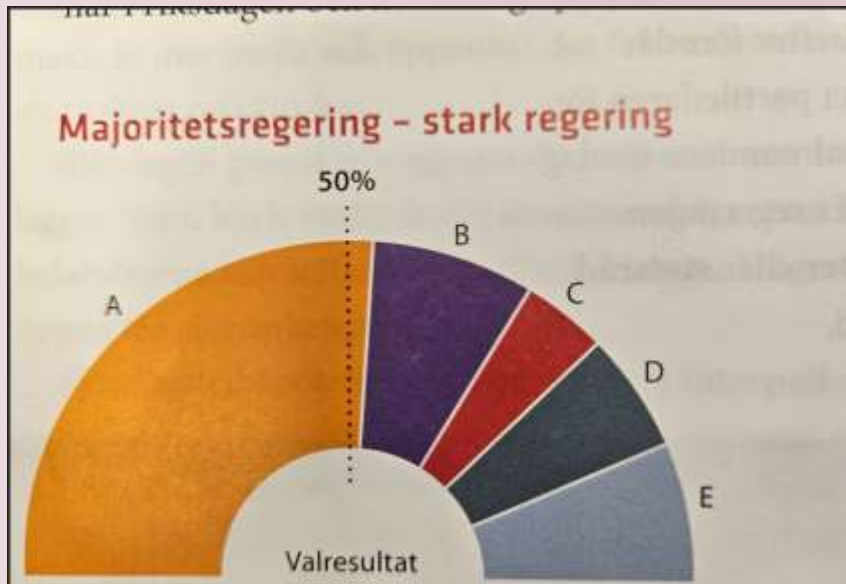
Statistik enligt Sifo

- Vänsterpartiet: 7,3 %
- Socialdemokraterna: 27 %
- Miljöpartiet: 7,2 %
- Centerpartiet: 6,7 %
- Folkpartiet: 5%
- Moderaterna: 22,8 %
- Kristdemokraterna 3,7 %
- Sverigedemokraterna: 17,7 %
- Feministiskt Initiativ: 2,4%

Valresultat 2018

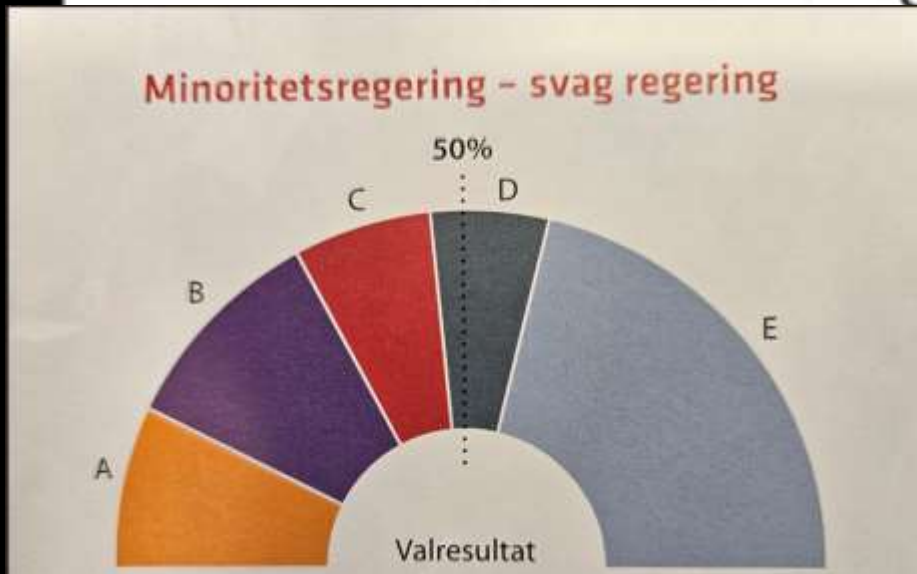
Olika typer av regeringar

- Om en regering har över 50% har de lätt för att få igenom beslut, då de har egen majoritet i riksdagen!

Men vad händer om ett parti inte får egen majoritet?

Enparti regering & minoritetsregering

S vill höja skatten. Kommer denna regering få igenom sina förslag i riksdagen?

Forts enpartiregering

27%

Vs

27,8 %

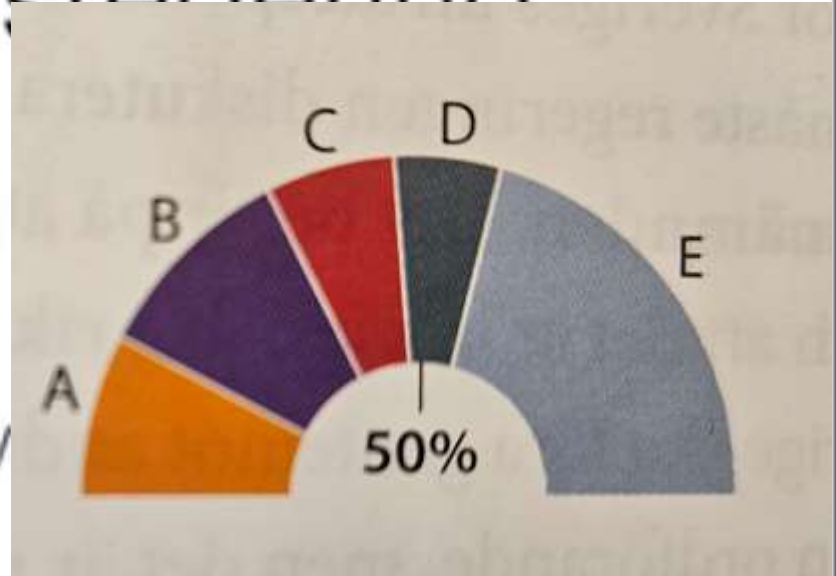
**Nej. M+fp kommer rösta emot
förslaget!**

Därför går S ihop med Mp och V.

Koalitionsregering

V

41,5 %

38,2 %

Har de egen majoritet nu?

Vågmästarroll

VS

41,5 %

Sverigedemokraterna

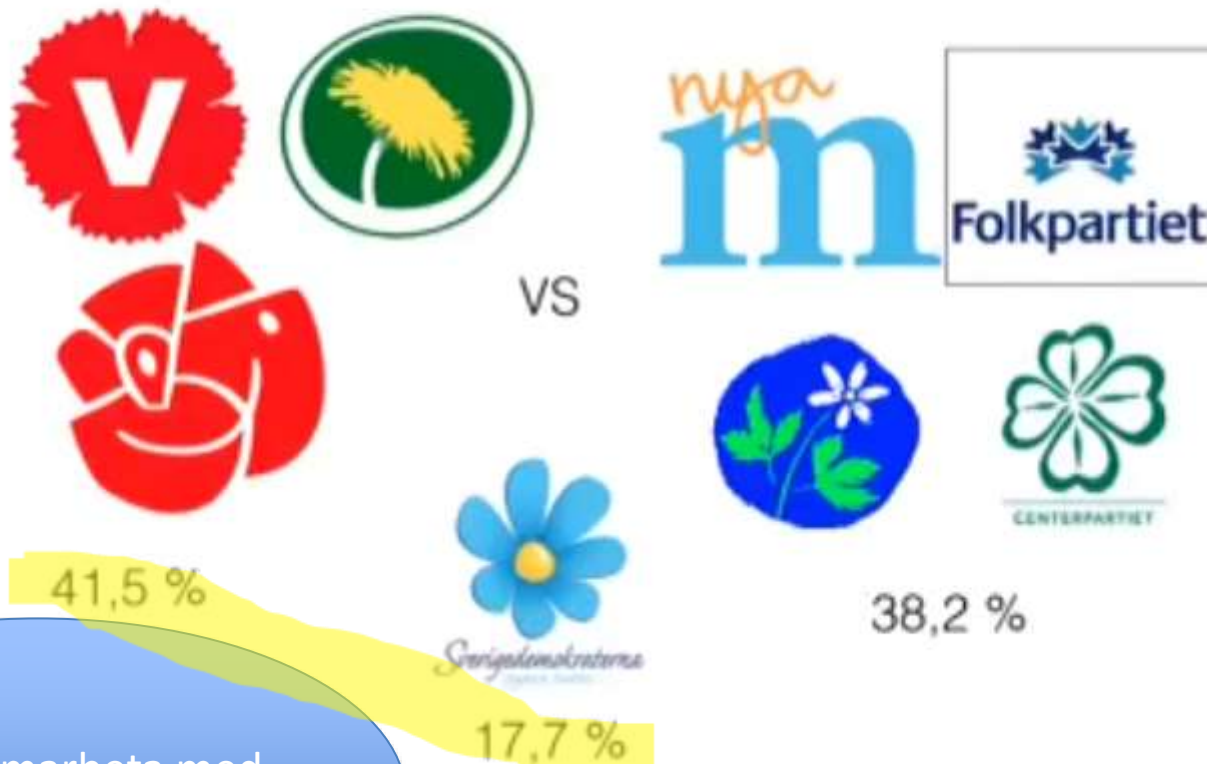
17,7 %

38,2 %

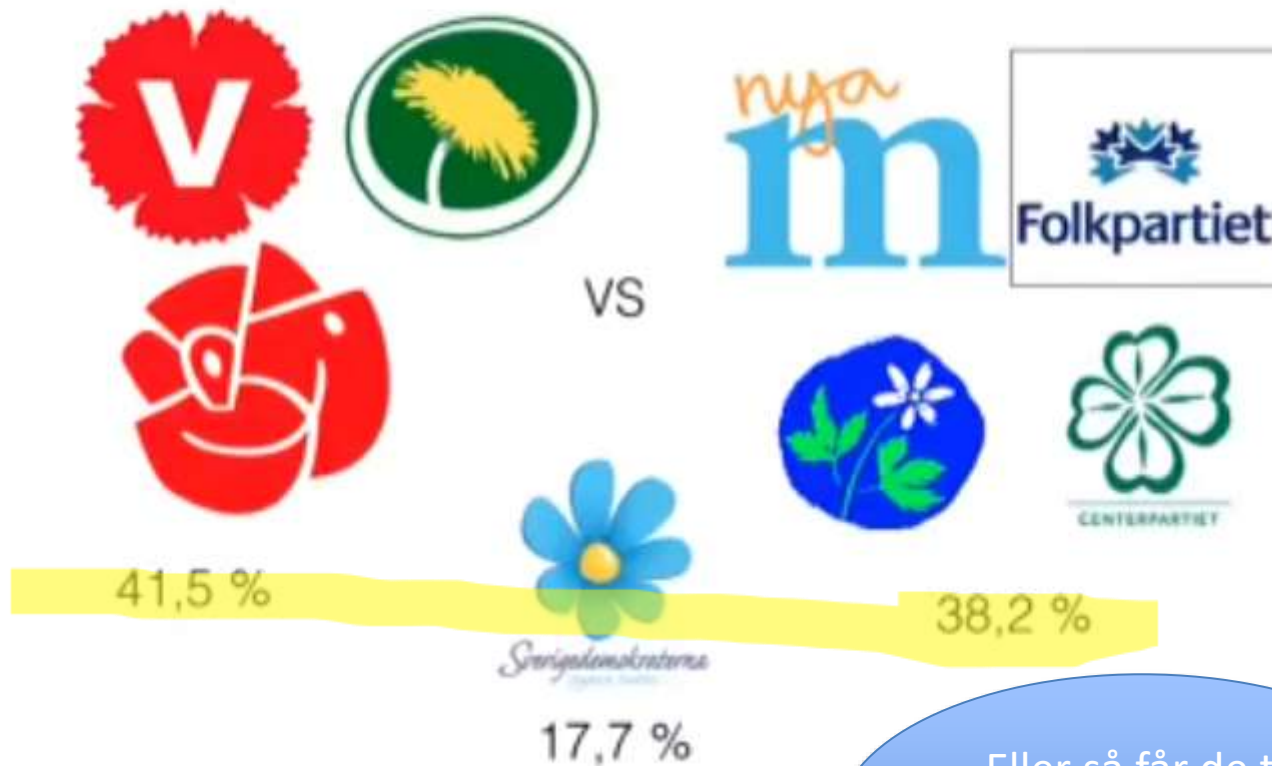
På vilka två sätt kan
S+V+Mp få majoritet för
beslut i riksdagen?

Vågmästarroll

De kan samarbeta med SD.

Vågmästarroll

Eller så får de ta hjälp av någon av de övriga fyra.

Vågmästarroll

